

Arhivski priročnik za rodoslovce

Latinsko – slovenski slovar	1
Nemško - slovenski slovar	44
Slovensko izrazoslovje na področju rodoslovja	79
Osebna imena, izpisana v gotici (kurenti 18. stol.)	97
Najpogostnejši slovenski priimki, izpisani v gotici	100
Abeceda gotice (nemške kurente)	103
Bohoričica (16. - 19. stol.)	104
Stara imenovanja mesecev	105
Bralne vaje pred začetkom dela v arhivu	106
Tabela starih mer (z današnjo vrednostjo)	112
Glavni uporabljeni viri za priročnik	113
Naslovi slovenskih arhivskih ustanov	114

september 2018

Naročila: janez@toplisek.net, 031 503-506

Stroški fotokopiranja in poštnine: 10 € (po prejemu priročnika)

Latinsko – slovenski slovar

Nasvet: izraz za bolezen ali vzrok smrti preverite tudi v nemško-slovenskem slovarju.

10^{bris} (**10ber, Xber**) december

7^{bris} (**7ber, VIIber**) september

7mo sedmega; **die 7mo** sedmega dne

8^{bris} (**8ber, VIIIber**) oktober

9 okrajšava za latinsko pripono -us

9^{bris} (**9ber, IXber**) november

A

a chirurgo bapt. otroka je v sili krstil ranocelnik, pomočnik pri porodu

a priori vnaprej

a(nn)o leto; **anni currentis (anno currenti)** tekočega leta; **anni elapsi**

(**a. praeteriti**) preteklega leta; **anno domini (A. D.)** leta

Gospodovega

a. – anno

a. m. ante meridiem

a.a. ad acta (v spise, imeti nekaj za rešeno)

A.D. Anno Domini (v letu gospodovem)

a.m. – ante meridiem

A.m.et ch.St. Artis medicinae et chirurgiae Studiosus

a.r. anno regni (leto vladanja)

ab - usque ad od - do

ab hinc od sedaj naprej

ab intestato umrl brez testamenta

ab obstetrice bapt. v sili je otroka krstila babica

ab ovo od začetka

abamita (amita maxima) pradedova sestra

abavus praded; **abavia** prababica

abb(as) opat
abbacia (abatia) opatija
abietarius mizar
ablutus oblit (s krstno vodo), krščen
abmatertera sestra prababice
abnepos pravnuk; tudi pranečak
abneptis pravnukinja; tudi pranečakinja
abpatruus brat prapradeda
abra dekla
absens odsoten; **absentia** odsotnost, **absentis** v odsotnosti
abstineo vzdržati se
abusus zloraba
ac –atque
AC, A.C. (Ch) Anno Christi – Anno Domini
ac. (a.c.; anni curentis) tekočega leta
ac: tekočega leta
accedo pristopiti, stopiti
accensus mestni hlapec
accola kmet, deželan, naseljeneec; najemnik; gostilničar
acicularius (acuarius, acufex) šivankar
actionarius kramar
actuarius pisar
ad k, proti, ob, pri ...
ad patres k očetom (umreti)
ad ruinam factus (facta) porušen(a)
adamita pradedova sestra
adjutrix babica (pri porodu)
adnepos (atnepos) prapravnuk; žen. **adneptis**
adolescentus (adolescens) mladostnik, samski

Nemško - slovenski slovar

V zgodovinskih zapisih se velika začetnica (samostalniki) in nekater druge slovnične oblike nedosledno uporabljajo. Slovar zajema tudi nekatere ponemčene besede slovenskega, latinskega ali grškega izvora. Nasvet: izraz za bolezen ali vzrok smrti preverite tudi v latinsko-slovenskem slovarju.

A

a. D. außer Dienst (upokojen)

Abbau propad, razpadanje stavbe

Abbauer zakupnik z majhnim lastnim premoženjem; novonaseljena oseba; drugi sin, ki se loči od kmetije

Abdecker (Schinder, Wasenmeister, Abstreifer, Fallmeister, Freiknecht, Füller; Kafiler, Kaltschlächter, Racker) konjederec

Abend večer; preneseno: zahodna stran neba; večer pred nekim dogodkom (sveti večer); **abend** zvečer

Abfahrt(s)geld podložnikova dajatev zaradi preselitve v drugo gospostvo

abgabepflichtig zavezan za dajatve

abgeleibt umrl; prim. **ableben**

Abkaufgeld odkupni denar (kmetova prostost)

Ablait dajatev zaradi kmetove odselive

ableben dokončati življenje, umreti (lat. vitam consumere); **Ableben** smrt; **Ableber (-berin)** pokojni (-a)

Ablöse (30000 Gulden) odkup, odkupnina

Abscess ognojek, absces (skupek gnoja)

Abschrift prepis

Abstammung izvor, rod, poreklo; **Abstammungsurkunde** listina o poreklu

Abstiftung prenehanje podložnikovega zakupa na zemljišču

Abstockung (Holzschlägerung) sečnja lesa

Abweichen driska

Abzehrung hiranje, tuberkuloza; gl. **Auszehrung**

Achtling 8 pfenigov

Acker (akher) njiva; **akher zins** činž za njive; **äkerl** njivica

Adel plemstvo (iz stnem. *od* ali *odal*, kar pomeni tudi zemlja, posestvo; to kaže na prvobitno povezanost z ozemljem); **Adelssitz**

Slovensko izrazoslovje na področju rodoslovja

Slovar zajema tudi tujke in nekatere angleške ter hrvaške izraze, ki jih sreča slovenski rodoslovec.

A

adjunkt (iz lat. adiungere: pridružiti) pristav, pomožni uradnik (npr. na sodišču)

adorant (iz lat. adorator) častilec

agnat sorodnik po moški (očetovi) strani; **agnatsko drevo** rodoslovni prikaz »po priimku«, tj. po moški liniji

alod (iz lat. **allodium**) lastno posestvo (za razliko od fevdnega)

andoht (iz nem. **Andacht**) pobožnost, pobožna zbranost; v cerkvi: obred; **zahvalna andoht** zahvalna maša

andronim ime žene, izpeljano iz imena moža

aniverzarij gl. lat. anniversarium

antropomastika raziskovanje osebnih imen

antroponim osebno ime, lastno ime

areal priimka zemljepisna razširjenost priimka (prvotni areal ...)

arhidiakonot – na čelu z arhidiakonom je združeval v svojem upravnem območju po več župnij. Podrobnejše pristojnosti za slovenska ozemlja niso natančno dognane. Prvotno so se arhidiakonati držali obsega posamezne krajine, pozneje pa so se razdrobili [Vilfan]

Aškenazi vzhodno in srednjeevropski judje, ki so večinoma govorili jidiš; gl. tudi **Sefardi**

B

babina premičnine, ki jih je hči dedovala po materi – **bona materna** (obleke, nakit ...). Tudi: dedovanje sorodnikov po materi, če ni drugih dedičev [Vilfan]

bajta (bajtar) gl. tudi kajžar; beseda je znana tudi v Italiji, južni Franciji in v Pirenejih. Izvor besede ni povsem pojasnjen; ni izključeno, da je prišla v Evropo preko Arabcev in Pirenejskega polotoka. Druga možnost je razvoj iz sla. *pojata = gospodarsko poslopje; podobno v madž. pajta = skedenj [etimol.]

Osebna imena, izpisana v kurenti 18. stoletja

Agnes *Agnes Agnes*

Alois *Alois Alois*

Amalia *Amalia Amalia*

Andreas *Andreas Andreas*

Najpogostnejši slovenski priimki

v kurenti 18. stol. (z nemško zapisanimi šumniki; možne so še druge različice zapisov)

Novak *Novak* Nowak *Nowak*

Horvath *Horvath*

Kovačič *Kovachitsch*

Krajnc *Krainz* Krainz *Krainz*

Zupancic *Zupancic*

Zupantschitsch *Zupantschitsch*

Gotica - nemška kurenta

Aa		Bb		Cc		Dd		Ee	
Ff		Gg		Hh		Ii		Jj	
Kk		Ll		Mm		Nn		Oo	
Pp		Qq		Rr		Ss		Rund-s	
B		Tt		Uu		Vv		Ww	
Xx		Yy		Zz		ch		ck	
St		tz							

B o h o r i č i c a (med 16. in 19. stol.)

mala črka zgovorjava

z	c
zh	č
f	s
fh	š
s	z
sh	ž

Stara imenovanja mesecev:

slovensko		hrvaško	st. nemško	franc. revol.*	
januar	prosinec	siječanj	Hartung	Pluviôse	20.1.-18.2.
februar	svečan	veljača	Hornung	Ventôse	19.2.-20.3.
marec	sušec	ožujak	Lenzing	Germinal	21.3.-19.4.
....					

Bralne vaje pred začetkom dela v arhivu

meinam von Vergiftungstod ein

Erstattung Laufzute kommen

Karsten Griesmüller Klaidan

Firmung zögern zögern häuslich
Geburt Taufbuch für nun
Firmung nun Umarmung offen
nach nach Gemeinde festhalten
Zunahme Menge Kleidungsstück
Zwischen ein Jugend auf daß
Taufpatin fest geben lieben

mauern - von - Vergiftungstod - nun - Bestattung - Taufpate - tarnen
- Nachbar - Großmutter - kleiden - Trennung - zögern - prägen -
häuslich - Geburt - Taufbuch - für - nun - Firmung - neu -

Stare (dunajske) mere, ki so veljale do 1873

Dolžina:

Punkt = 0,182 mm

Linie (črta) = 12 Punkte = 2,195 mm

Zoll (palec, cola) = 144 Punkte = 12 črt = 26,34 mm

Faust = 576 Punkte = 48 črt = 4 cole = 10,536 cm

Fuß (čevljev) = 1728 Punkte = 144 črt = 12 col = 0,316 m (31,6 cm)

(Wiener) Eile (vatel, laket) = 2,46 čevlja = 0,778 m

(Wiener) Klafter (seženj, klafta) = 6 čevljev = 1,896 m

Rute = 10 čevljev = 3,16 m

Meile = 24000 čevljev = 4000 klafter = 2400 Ruten = 7,586 km

Površina:

(Wiener)

Prostornina:

Becher = 480,366 ml.....

Tekočine:

Pfiff = 176,84 ml.....

Teža:

	stara vrednost	reformirana vredn. 19. stol.
Quentchen	4,39 g	4,4 g

.....

Gornji prikaz je za predstavo o nekdanjih vrstah mer in o njihovi pretvorbi. **Toda:** v preteklih stoletjih so na slovenskih ozemljih uporabljali številne različne deželne oz. lokalne mere, katerih vrednost je včasih možno ugotoviti šele s primerjavo mer znotraj istega / sočasnega zgodovinskega vira.

Naslovi nekaterih slovenskih arhivskih ustanov

- **Arhiv Republike Slovenije**, Zvezdarska 1, 1127 Ljubljana, <http://www.arhiv.gov.si/>, ars@gov.si, 01 / 241-42-00

-